

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ทัศนคติของมารดาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมบุตร เป็นเรื่องสำคัญ เพราะสะท้อนให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดและสิ่งที่มีมารดานิยมปฏิบัติต่อบุตร Sears, Maccoby และ Levin^๑ เขียนไว้ว่า มารดาที่รับทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมบุตรจากมารดาของตนอีกคนหนึ่ง และทัศนคตินี้มีอิทธิพลต่อการเลี้ยงดูอบรมบุตรของตนต่อไป มารดาแต่ละคนจึงมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ วิธีการปรับตัว ความคาดหวังในอนาคต การวางแผนต่าง ๆ ภายในครอบครัว และการเลี้ยงดูอบรมบุตรแตกต่างกัน เช่น จะมีมารดาที่ให้ความอบอุ่น ความรัก ความเอาใจใส่บุตร มารดาที่วางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของบุตรอย่างเข้มงวดกวดขัน มารดาที่ละเลยทอดทิ้งไม่เอาใจใส่บุตร มารดาที่มีความสุข มีความพอใจในชีวิตสมรสและครอบครัว และมารดาที่ไม่มีความสุข ไม่มีความพอใจในชีวิตสมรสและครอบครัว เป็นต้น

สำหรับมารดาของเด็กปัญญาอ่อนในปัจจุบันนี้ เราเพิ่งจะเริ่มสนใจเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว และทัศนคติของบิดามารดาที่มีต่อบุตรปัญญาอ่อน รสซง ทัศนัญชดี^๒ เขียนกล่าวถึงปัญหาครอบครัวของบิดามารดาของเด็กปัญญาอ่อนว่า เด็กปัญญาอ่อนเป็นภาระแก่บิดามารดาอย่างมาก เพราะในปัจจุบันนี้บิดามารดาส่วนมากต่างก็ต้องออกนอกบ้านทำงานทั้งสองคน เพื่อช่วยเหลือเศรษฐกิจของครอบครัว บางครอบครัวไม่เข้าใจในการฝึกฝนอบรมเด็กปัญญา

Robert R. Sears, Eleanor B. Maccoby, and Harry Levin, Patterns of Child Rearing, pp. 465-469.

^๑รสซง ทัศนัญชดี "สถานคุณและเด็กปัญญาอ่อนวัยอนุบาลเวลากลางวัน"
ที่ระลึกในพิธีเปิดตึกกรมพัฒนา โรงพยาบาลปัญญาอ่อน พระนคร

อ่อนหรือบางครอบครัวก็มีปัญหาทางจิตใจ เมื่อคนมีบุตรปัญญาอ่อนเช่นนี้ย่อมได้รับความ
 สะเทือนใจ ทำให้สุขภาพจิตของครอบครัวไม่ดี ไม่มีกำลังใจในการฝึกฝนอบรมบุตรของตน
 ฉะนั้นในเดือนมีนาคมปี ค.ศ. ๑๙๖๖ องค์การสันนิบาตนานาชาติช่วยเหลือเด็กปัญญาอ่อน
 (International League of Societies for the Mentally Handicapped)
 ได้จัดให้มีประชุมระหว่างชาติขึ้นที่ปารีส โดยประเทศฝรั่งเศสเป็นเจ้าภาพ ในหัวข้อเรื่อง
 "ปัญหาครอบครัวของเด็กปัญญาอ่อน" มีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมาร่วมประชุม มี
 ผู้ปกครอง และนักศึกษาคณะเด็กปัญญาอ่อนสนใจมาร่วมประชุมเป็นอันมาก

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาอ่อน เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา และนักสังคมสง
 เคราะห์ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาของครอบครัวที่มีบุตรปัญญาอ่อนไว้หลายคำ เช่น
 Steven และ Heber^๑ กล่าวว่า การที่มีบุตรปัญญาอ่อนอาจก่อให้เกิดปัญหากระทบกระ
 เทือนสมาชิกทุกคนในครอบครัว เช่น ค่านิยมภาพ สุขภาพจิต ความมั่นคงทางอารมณ์
 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ความอดทนต่อการอยู่รวมกันกับเด็กปัญญาอ่อน บิคามารคา
 ของวางแผนการเลี้ยงดูอบรมบุตรให้สนองความต้องการทั้งของบุตรปกติและบุตรปัญญาอ่อน

Coleman^๒ ให้ความเห็นว่า เด็กปัญญาอ่อนตั้งแต่ระดับพอที่จะรับการฝึกฝนได้
 ขึ้นไป ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมเพราะเด็กพวกนี้สามารถติดต่อกับสังคมและรับการ
 ศึกษาและการฝึกฝนได้บ้าง ฉะนั้นทัศนคติของบิคามารคาจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุตรปัญญา
 อ่อน เช่น บิคามารคาที่ผิดหวังในบุตรปัญญาอ่อนจะรู้สึกผิด (guilty) และไม่มี ความม
 คง (insecurity) เนื่องจากคิดถึงควมรับผิดชอบที่มีต่อสภาพปัญญาอ่อนของบุตร บิคา
 มารคาพวกนี้พยายามจะเรียกร้องความสำเร็จ และกำหนดพฤติกรรมของบุตรปัญญาอ่อนเกิน

^๑Harvey S. Steven and Rich Heber, Mental Retardation, pp. 5-6.

^๒James C. Coleman, Abnormal Psychology and Modern Life, p. 478.

กว่าขอบเขตความสามารถที่แท้จริงของบุตร และจะละเลยทอดทิ้งไม่เอาใจใส่บุตรปัญญาอ่อน เมื่อบุตรคนอื่นๆ มีความสามารถดีกว่า ความคับข้องใจและการขาดความอบอุ่นใจเช่นนี้ ทำให้เด็กปัญญาอ่อนมีพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม ไม่รู้สึกว่าเป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและต่อสังคม บิดามารดาที่ให้ความระแวงระวังบุตรปัญญาอ่อนมากเกินไป พยายามปกป้องบุตรทุกคน ไม่ยอมให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ไม่ยอมให้บุตรมีโอกาสที่ตัดสินใจแสดงความสามารถที่เด็กมีอยู่บ้าง บิดามารดาชนิดนี้จะทำให้เด็กกลายเป็นคนที่พึ่งตนเองไม่ได้เลย ไม่สามารถแสดงความสามารถใดๆ ได้เลย และไม่อาจตัดสินใจใดๆ ได้ด้วยตนเอง

Hurlock^๕ ให้ความเห็นว่า โดยปรกติแล้วเด็กปัญญาอ่อนได้รับความเอาใจใส่และความรักมากกว่าคนอื่น ๆ ในครอบครัวเดียวกัน ทุกคนจะมองเด็กปัญญาอ่อนว่า "เป็นเด็ก" อยู่เสมอ การวิจัยที่สนับสนุนคำกล่าวนี้ คือ การวิจัยของ Shere^๖ ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับความรู้สึกของเด็กฝาแฝดที่มีคู่แฝดเป็นเด็กปัญญาอ่อน เนื่องจากความพิการทางสมอง (cerebral palsy) พบว่าเด็กคู่แฝดที่เป็นปรกติมีความรู้สึกว่าคุณค่าได้รับความอยู่ดีชรรวมจากบิดามารดา เพราะเด็กคู่แฝดที่เป็นปัญญาอ่อนได้รับความรักและความเอาใจใส่มากกว่า

จากการศึกษาของ Weingold^๗ และ Hermuth^๘ ในปีค.ศ. ๑๙๔๓ เกี่ยวกับการแนะนำเป็นกลุ่มแก่มิถามารดาของ เด็กปัญญาอ่อน พบว่าการที่มีเด็กปัญญาอ่อนทำให้สมาชิกในครอบครัวมีปัญหาทางบุคลิกภาพ บางครั้งตนเองยอมรับว่าได้รับการละเลยทอดทิ้งจากสังคม ความรู้สึกเหล่านี้อาจจะจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่ก็มีผลทำให้คนหลบจากสังคม เนื่องจากเหตุนี้ ก็จะหันมาเพิ่มความเอาใจใส่บุตรปัญญาอ่อนมากขึ้น ทำให้คน

^๕ Elizabeth Hurlock, Child Development, p.663.

^๖ M.O.Shere, "Socio-Emotional Factor in Family of the Twin with Cerebral Palsy," in Child Development, by E. Herlock, p. 663.

^๗ J.T. Weingold and R.P. Hermuth, "Group Guidance of Parents of Mentally Retarded Children," in The Mentally Retarded Child, by Max L. Hutt and Robert Gwyn Gibby, pp. 250-251.

รู้สึกละอาย และคิดว่าตนมีส่วนผิดมากขึ้น ในที่สุดก็จะรู้สึกไม่ยอมรับบุตรของคนหรือมีฉะนั้นก็
ให้ความระแวงระวังบุตรปัญญาอ่อนมากขึ้นเป็นพิเศษ

ในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ Kanner ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกของบิดามารดา
ที่มีต่อบุตรปัญญาอ่อน พบว่าบิดามารดาแสดงความรู้สึกออกมาเป็น ๓ ชนิดด้วยกันคือ ชนิดที่หนึ่ง
ความรู้สึกที่ยอมรับความเป็นจริงในสภาพปัญญาอ่อนของบุตร บิดามารดาแบบนี้จะไม่ทำตนเป็น
ผู้เสียสละต่อบุตรปัญญาอ่อนมากเกินไป พยายามปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของคนในครอบครัวอย่าง
ยุติธรรม ยอมรับความต้องการทั้งของบุตรปกติและบุตรปัญญาอ่อน ให้ความรักและความเอา
ใจใส่แก่บุตรทุก ๆ คน ชนิดที่สอง ความรู้สึกที่บิดเบือนจากความจริง ไม่ยอมรับว่าบุตรของ
ตนเป็นเด็กปัญญาอ่อน บิดามารดาแบบนี้มีแผนการปกครองในบ้านที่ไม่แน่นอนความสัมพันธ์ภายใน
ในครอบครัวเป็นไปในทางที่ไม่ดี บิดามารดาพยายามสร้างสถานการณ์ใหม่ ๆ ในบ้านและ
สถานการณ์เหล่านี้ไม่ได้เป็นที่สนใจและไม่ได้สนองความต้องการของบุตรปัญญาอ่อน บิดามารดา
พยายามหาสาเหตุของสภาพปัญญาอ่อนของบุตร พาบุตรไปหาแพทย์ต่าง ๆ ที่ตนคิดว่าจะช่วย
บุตรได้ และตั้งระคะความหวังเอาไว้อย่างโหดร้ายบุตรปัญญาอ่อนกลายเป็นบุคคลปกติ เนื่องจาก
บิดามารดาไม่ทันคิดว่า เด็กปัญญาอ่อนนั้นเป็นเด็กเกียจคร้านเป็นอันตรายเป็นเด็กที่ไม่ยอม
ร่วมมือกับผู้อื่นเลย ชนิดที่สามความรู้สึกที่ไม่สามารถเผชิญกับความเป็นจริงในสภาพปัญญาอ่อน
ของบุตรได้เลย บิดามารดาแบบนี้จะละเลย ทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่บุตรปัญญาอ่อนบางคนคิดว่า
บุตรปัญญาอ่อนเกิดจากความผิดปรกติของกรรมพันธุ์ของตนเอง ความคิดเช่นนี้ก็ก่อให้เกิดความ
รู้สึกว่าตนมีส่วนผิด และละเลยในการ เป็นบิดามารดา นอกจากนั้นยังตำราตนเองตำไปด้วย
ทำให้กลายเป็นคนที่หลบสังคมคิดว่าตนเองหรือครอบครัวมีความผิดปรกติ จากนั้นทำให้ละเลยและ
ทอดทิ้งบุตรปัญญาอ่อน เกิดความกังวลใจ และจะแสดงอารมณ์ที่ไม่มั่นคงคือทุก ๆ คนในครอบ
ครัวและคือผู้อื่นที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น แสดงอารมณ์เกรงเกรียง หงุดหงิด เสียใจ ปล่อยให้
เป็นคน

L. Kanner, "Parents feeling about retarded Children",
in The Mentally Retarded Child, by Mex L. Hutt and Robert
Gwyn Gibby, pp. 245-247.

Fried ทำการศึกษาในปี ค.ศ. ๑๙๔๕ เกี่ยวกับความรู้สึกที่ละเอียดอ่อนของ
 บุตรปัญญาอ่อน ผลการศึกษาแสดงว่า ความรู้สึกเช่นนี้เกิดจากการที่มีคามารความรู้สึกเสียใจ
 ในสภาพปัญญาอ่อนของบุตรและบางครั้งไม่ใคร่คิดถึงความรู้สึกนี้ไว้ จะละเอียดอ่อนทั้งบุตรและ
 เกิดความกังวลใจ พยายามปรับปรุงแผนการเลี้ยงดูอบรมบุตรปัญญาอ่อน เช่น วางระเบียบ
 ความคุมพฤติกรรมมากขึ้นและมักเก็บเด็กไว้ในบ้าน เพราะเชื่อว่าคนสามารถจะช่วยให้บุตรให้มี
 สภาพดีขึ้นได้บ้าง แต่พฤติกรรมเช่นนี้คนไม่ใคร่คิดว่า อาจจะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจและมี
 มีอาการที่ผิดปกติ ความรู้สึกกังวลใจนี้จะเกิดขึ้นในชีวิตครอบครัวด้วย บิคามารคาค่างจะ
 กล่าวคำหนึ่งซึ่งกันและกันเกี่ยวกับสภาพปัญญาอ่อนของบุตร เนื่องจากถือว่าบุตรปัญญาอ่อนเหมือน
 เजाสะท้อนความผิดปกติของตน สิ่งใดที่บุตรทำไม่ใคร่หรือเมื่อบุตรได้รับการละเอียดทอทั้งจาก
 ผู้อื่นหรือเมื่อได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีสภาพปัญญาอ่อน บิคามารคาค่างจะถือว่าคนเป็นอย่าง
 นั้นด้วย

ในปี ค.ศ. ๑๙๔๘ Boggs^{๑๐} ให้ความเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกผิด (guilty)
 ของบิคามารคาค่างที่มีต่อบุตรปัญญาอ่อนไว้ว่า เป็นความรู้สึกส่วนหนึ่งที่เกิดจากความเสียใจ และ
 บิคามารคาค่างมักจะแสดงความรู้สึกเสียใจออกมา แทนความรู้สึกผิด เพราะสังคมยอมรับความ
 รู้สึกนี้

Olshansky^{๑๑} เขียนบทความในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ เกี่ยวกับความรู้สึกเสียใจ
 ที่มีคามารคาค่างของเด็กปัญญาอ่อนได้รับ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นควบคู่กับความรู้สึกนี้ เช่น ความ

^{๑๐} A. Fried, "Report of Four Year Work at the Guidance Clinic for Retarded Children," in The Mentally Retarded Child, by Max L. Hutt and Robert Gwyn Gibby, pp.247-249.

^{๑๑} Elizabeth Boggs, "Guides for Parents," in Challenges in Mental Retardation, by Gunnar Dybward, p.44.

^{๑๒} Simon Obshansky, "Chronic Sorrow : A Response to Having a Mentally Defective Child, in Challenges in Mentally Retardation, by Gunnar Dybward, p.45.

รู้สึกผิด ความอาย และความโกรธ เป็นต้น บิคารมารคาจะได้รับความทุกข์เนื่องจากความ
 รู้สึกเสียใจของคนซึ่ง แพทย์ นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ ไม่ได้ตระหนักถึงความทุกข์
 อันนี้ เพราะมุ่งพยายามจะช่วยให้บิคารมารคายอมรับสภาพปัญญาอ่อนของบุตร ดังนั้นพฤติกรรม
 ที่บิคารมารคาแสดงออกบ่อย ๆ คือการปฏิเสธความรู้สึกเสียใจของคน ซึ่งได้รับการสนับสนุน
 จากบุคคลเหล่านั้นด้วย

ในประเทศไทย รสขง พิศนาคูชลี^{๒๒} กล่าวว่า สทอลเลอร์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ
 ชาญขององค์การอนามัยโลก ได้มาสำรวจคนไข้โรคจิตและคนปัญญาอ่อนในประเทศไทยในปี
 พ.ศ.๒๕๐๐ และรายงานมายังรัฐบาลไทยว่า คนปัญญาอ่อนมีประมาณร้อยละ ๑ ซึ่งเท่ากับมี
 จำนวนอย่างน้อยถึงสองแสนคน สถิตินี้แสดงว่ามีจำนวนบุคคลปัญญาอ่อนมีใช้น้อย และเมื่อเปรียบ
 เทียบกับบุคคลพิการประเภทอื่น ๆ เช่น โรคเรื้อน หูหนวก ตาบอด บุคคลประเภทปัญญาอ่อน
 ยังมีจำนวนมากกว่า แต่บริการประเภทดังเพิ่งเริ่มมีในประเทศไทยในปี พ.ศ.๒๕๐๓

รายงานของสภาวิจัยแห่งชาติ^{๒๓} เรื่อง "สาเหตุแห่งความผิดปกติบางลักษณะในคดีเด็ก
 และเยาวชน" ปี พ.ศ.๒๕๐๔ แสดงว่า สถิติของเด็กที่กระทำผิดเนื่องจากความผิดปกติทาง
 ปัญญา มีจำนวนถึงร้อยละ ๓๗.๑๗

จากความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาครอบครัวและทัศนคติของบิคารมารคาที่มีต่อ
 เด็กปัญญาอ่อน และจากสถิติดังกล่าวแล้ว แสดงว่าเด็กปัญญาอ่อนมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบิคา
 มารคา สมาชิกในครอบครัว สังคม และขณะเดียวกันทัศนคติของบิคารมารคาก็มีอิทธิพลต่อการ
 ปรับตัวของเด็กปัญญาอ่อนเช่นกัน โดยเฉพาะมารคา เพราะมารคาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับ
 เด็กมากกว่าผู้ใดในครอบครัว การศึกษาค้นคว้าจึงได้ศึกษา เปรียบเทียบทัศนคติของมารคา
 เกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมเด็ก ระหว่างมารคาของเด็กปกติและมารคาของเด็กปัญญาอ่อน

^{๒๒}รสขง พิศนาคูชลี "โรงพยาบาลปัญญาอ่อน" ที่ระลึกพิธีเปิดกิจการ
 โรงพยาบาลปัญญาอ่อน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

^{๒๓}คณะอนุกรรมการวิจัยสาเหตุแห่งความผิดปกติบางลักษณะ สภาวิจัยแห่งชาติ
สาเหตุแห่งความผิดปกติบางลักษณะในคดีเด็กและเยาวชน หน้า ๑๐๐-๑๐๑

ผลการศึกษานี้จะทำให้ทราบถึงแนวโน้มของทัศนคติระหว่างมารดาทั้งสองกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ แนวโน้มเกี่ยวกับทัศนคติของมารดาของเด็กปัญญาอ่อน เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาทั้งทางจิตวิทยา สังคมสงเคราะห์ การแนะแนว และการให้ความช่วยเหลือแก่มารดา เด็กปัญญาอ่อนและตัวเด็กปัญญาอ่อนให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังเพื่อประโยชน์ที่จะทำการศึกษานี้ต่อไปอีกด้วย ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญเหล่านี้ จึงได้เลือกเป็นหัวข้อที่จะทำการศึกษา

ปัญหา

ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้คือ การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมเด็ก ระหว่างมารดาของเด็กปกติและมารดาของเด็กปัญญาอ่อน

ความมุ่งหมายเฉพาะ

การวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างทัศนคติของมารดาของเด็กปกติและมารดาของเด็กปัญญาอ่อน คือ

- ๑) ทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมเด็ก
- ๒) ทัศนคติเกี่ยวกับการทะเลาะพอกันเด็ก
- ๓) ทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมเด็กโดยใช้วิธีการปกครองแบบประชาธิปไตย

คำจำกัดความ

เด็กปกติ หมายถึง เด็กชายหรือเด็กหญิงที่สามารถเข้ารับการศึกษา และกำลังศึกษาในโรงเรียนสามัญ มีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๖ ปี

เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กชายหรือเด็กหญิงที่ไม่สามารถเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนสามัญได้ ทุกคนได้รับการตรวจและวินิจฉัยจากแพทย์แห่งโรงพยาบาลปัญญาอ่อนว่า มีสภาพปัญญาอ่อนและปัจจุบันรับการศึกษาและฝึกฝนอยู่ในโรงเรียนปัญญาอ่อน มีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๖ ปี

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากร คือมารดาของเด็กปกติและมารดาของเด็กปัญญาอ่อน สำหรับมารดาของเด็กประเทหลัง เป็นมารดาของเด็กปัญญาอ่อนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนปัญญาอ่อนเท่านั้น ส่วนมารดาของเด็กปกติ คือ มารดาของเด็กชายหรือเด็กหญิงที่สามารถเข้ารับการศึกษาก่อนและกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสามัญสองแห่ง

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Zuckerman, Ribback, Meanshkin และ Nerton^{๑๔} ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของมารดาและตัวแปรอิสระ คือ อายุ และระดับการศึกษาของมารดา โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติของมารดาที่เรียกว่า PARI (A Parental Attitude Research Instrument) ตัวอย่างประชากรที่ใช้ คือ มารดาจำนวน ๒๒๒ คน เป็นมารดาของเด็กอนุบาล มารดาของนักศึกษาภาคค่ำ และมารดาที่ไปร่วมกิจกรรมที่โบสถ์ ผู้วิจัยแยกมารดาเหล่านี้ออกเป็นประเภท ๆ ตามระดับการศึกษา ช่วงอายุ และจำนวนบุตรในครอบครัว ผลการวิจัยแสดงว่า ระดับการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับทัศนคติย่อย ๆ ๑๔ ชนิด อย่างมีนัยสำคัญ คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการส่งเสริมการฟังผู้อื่น มารดาปลื้มใจออกจากสังคม การหัดความประสงค์ของเด็ก การเสียสละของมารดา การกลัวว่าเด็กจะเป็นอันตรายน การขัดแย้งในชีวิตสมรส การเข้มงวดกวดขัน การไม่ยอมรับอิทธิพลภายนอก

^{๑๔}Marvin Zuckerman, Beatrice Barrett Ribback, Irwin Menshkin, and James A. Nerten Jr., "Normative Data and Factor Analysis on the Parental Attitude Research Instrument," Journal of Consulting Psychology 22:3, 165-171, June, 1958.

การยกยอบุชาบิคารมารคา การกคความรูสึกกาารวาวของเค็ก ตารางเสริมกิจกรรมทางๆ ของเค็ก การหลีกเลียงการพคคยกับเค็ก ความไมเห็นอกเห็นใจของสามี การกคความรูสึก เรืองทางเพศของเค็ก การเป็นผู้นำในงานบ้านของมารคา การกาารวภายในสิทธิของเค็ก การ เรงพัฒนาการของเค็ก ส่วนจำนวนบุตรในแต่ละครอบครัวกับทัศนคติไมมีคาสหสัมพันธ์อย่างมี นัยสำคัญแนวของคาสหสัมพันธ์แสดงว่า มารคาที่มีการศึกษาน้อยและอายุมาก มีแนวโน้มที่จะ วางระเบียบควบคุมพฤติกรรมมาก ผู้วิจัยยังได้ศึกษาต่อไปโดยเพิ่มตัวอย่างประชากรอีก ๑๕๑ คนเป็นมารคาที่เป็นคนไข้โรคจิตและรับการรักษายู่ในโรงพยาบาล ๖๐ คนมารคาของเค็ก หนึ่งสาวที่เป็นคนไข้โรคจิตและรับการรักษายู่ในโรงพยาบาล ๖๕ คน และมารคาของ เค็กที่ได้รับการแนะแนวให้ไปศูนย์บริการแนะแนว ๖๒ คนรวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๕๑๑ คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามอันเคิม และใช้วิธีสถิติ Factor Analysis แยกทัศนคติออกมา ได้เป็นประเภทใหญ่ ๆ ๑ ประเภท เช่นเดียวกับที่นักวิจัยคนก่อน ๆ ทำไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงว่า คาสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาของมารคากับทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบ ควบคุมพฤติกรรมของเค็กมีไปในทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ หมายความว่ายิ่งมารคามีการ ศึกษาสูงเท่าใด ก็ยิ่งจะนิยมวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมน้อยลงเท่านั้น ส่วนองค์ประกอบ อื่น ๆ ไมมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Zuckerman, Oltean และ Monashkin^{๑๕} ได้ศึกษาถึงทัศนคติของบิดา มารคาของคนไข้จิตเภท (Schizophrenics) ในปี ค.ศ. ๑๙๕๕ โดยใช้แบบสอบถาม PARI ตัวอย่างประชากร คือดมารคาของคนไข้จิตเภททั้งชายและหญิงจำนวน ๔๗ คน และมารคาของเค็กปรกติจำนวน ๔๗ คน ซึ่งเลือกมาจากมารคาที่ไปร่วมกิจกรรมที่โบสถ์มารคา ประเภทใหญ่ ๆ ๑ ประเภท มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติของมารคา

๑๕

Marvin Zuckerman, Mary Oltear, and Irwin Monashkin, "The Parental Attitudes of Mothers of Schizophrenics," Journal of Consulting Psychology, 22:4, 307-310, August, 1958.

ทั้งสองกลุ่ม แต่มีนัยสำคัญสำหรับทัศนคติย่อย ๆ ๑๔ ชนิด คือทัศนคติเกี่ยวกับ การส่งเสริมการ
 ฟังผู้อื่น มารดาปกป้องตัวออกจากสังคม การชักความประสงค์ของเด็ก การเสียดสีของมารดา
 การขัดแย้งในชีวิตสมรส การไม่ยอมรับอิทธิพลภายนอก การยกย่องบุขามิตามารดา การกค
 ความรู้สึกก้าวร้าวของเด็ก การหลีกเลี่ยงการพูดคุยกับเด็ก การกคความรู้สึกเรื่องหางเพศ
 ของเด็ก การเป็นผู้นำในงานบ้านของมารดา การก้าวภายในสิทธิของเด็ก การเร่งพัฒนาการ
 ของเด็ก และความตองการฟังผู้อื่นของมารดา

Zuckerman, Barrett และ Bragiel^{๑๖} ศึกษาเปรียบเทียบ
 ทัศนคติของบิดามารดาของเด็กที่อยู่ใน Child Guidance Clinics กับทัศนคติของเด็ก
 ปรกติโดยใช้แบบสอบถาม PARI สองชุดคือ ชุดของมารดาประกอบด้วยทัศนคติย่อย ๒๓ ชนิด
 และชุดของบิดาประกอบด้วยทัศนคติย่อย ๒๕ ชนิด แบบสอบถามทั้งสองชุดนี้จัดทำขึ้นแต่เพียงทัศนคติ
 ประเภทใหญ่ ๒ ประเภทเท่านั้น คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของ
 เด็ก และทัศนคติเกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งเด็ก เพราะจากการวิจัยของนักวิจัยคนก่อน ๆ
 พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูอบรมเด็กโดยใช้วิธีการปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่
 สามารถแยกความแตกต่างของทัศนคติของตัวอย่างประชากรได้ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ใน
 การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็นสองกลุ่ม คือบิดามารดาของเด็กใน Child Guidance Clinics
 สองแห่ง ซึ่งมีจำนวนมารดา ๑๖๗ คน จำนวนบิดา ๑๔๐ คน และกลุ่มบิดามารดาของเด็กปรกติ
 ซึ่งมีจำนวนมารดา ๑๔๑ คน และจำนวนบิดา ๑๖ คน ผลการวิจัยแสดงว่า มีความแตกต่าง
 อย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติของบิดาทั้งสองกลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของมารดา
 ทั้งสองกลุ่มแล้ว พบว่า มารดาของเด็กที่อยู่ใน Child Guidance Clinics

^{๑๖} Marvin Zuckerman, Beatrice H. Barret, and Raymond M. Bragiel, "The Parental Attitudes of Parents of Child Guidance Cases: I Comparisons with Normals, Investigations of Socioeconomic and Family-Constellations Factor, and Relation to Parents' Relations to the Clinics," Child Development 31:3, 401-418, September, 1960.

ได้คะแนนต่ำกว่ามารดาของเด็กปกติอย่างมีนัยสำคัญ คือ หัสนคติเกี่ยวกับการยกย่องบุพการี มารดา การหลีกเลี่ยงการพูดคุยกับเด็ก การเร่งพัฒนาการของเด็ก และการละเลยทอดทิ้งหน้าที่แม่บ้าน เมื่อเปรียบเทียบหัสนคติของมารดา โดยใช้ระดับการศึกษาของมารดาและลักษณะอาชีพของบิดาเป็นตัวแทนอิสระ พบว่าระดับการศึกษาของมารดาทั้งสองกลุ่มมีผลต่อ หัสนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ คือ ยิ่งมารดามีการศึกษาสูงจะยิ่งวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมน้อยลง และมีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ ในเรื่องการละเลยทอดทิ้งบุตรสำหรับลักษณะอาชีพของบิดานั้น พบว่ายิ่งบิดามีอาชีพอยู่ในระดับสูงเท่าใด มารดาก็ยิ่งมีหัสนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมน้อยลงเท่านั้นและไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในหัสนคติเกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งเด็กเช่นกัน เมื่อใช้อายุของมารดาเป็นตัวแทนอิสระ ผลการวิจัยแสดงว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างอายุกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็ก คือมารดาที่มีอายุน้อยจะมีหัสนคติประเภทนี้มาก และมารดาที่มีอายุมากจะมีหัสนคติประเภทนี้น้อยลง แต่พบความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญระหว่างอายุของมารดากับหัสนคติเกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งเด็ก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างหัสนคติของมารดาในเรื่องการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็ก กล่าวคือมารดาของเด็กหญิงมีหัสนคติประเภทนี้มากกว่ามารดาของเด็กชาย แต่มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญเกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งเด็ก

ในปี ค.ศ.๑๙๖๑ Werchel และ Werchel^{๑๗} ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดของบิดามารดาที่มีบุตรปัญญาอ่อน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งดัดแปลงมาจาก The Index of Adjustment and Values ของ Bills, Vance และ Mclean สร้างขึ้นในปี ค.ศ.๑๙๕๑ ไรศึกษาหัสนคติของบิดามารดาที่มีบุตรปัญญาอ่อน เด็กในอุดมคติ

๑๗

Tillie L. Werchel and Philip Werchel, "The Parental Concept of the Mentally Retarded Child," American Journal of Mental Deficiency, 65:6, 782-787, May, 1961.

และเด็กอื่น ๆ ตัวอย่างประชากร คือ มารดา ๒๒ คน บิดา ๑๗ คน ที่มาจากรวม ๒๒ ครอบครัว ที่มีบุตรปัญญาอ่อน อายุของบิดามารดามีช่วงระหว่าง ๒๕ ถึง ๖๐ ปี เป็นครอบครัวของคนชั้นกลาง ทุกคนมีระดับการศึกษาอย่างต่ำจบชั้นเตรียมอุดม แบบสอบถามนั้นแสดงลักษณะบุคลิกภาพ ๔๐ ลักษณะ เช่น การก้าวร้าว ความกังวลใจ ความสงบ ฯลฯ ผู้วิจัยให้บิดามารดาประเมินลักษณะของบุตร โดยให้อันดับจาก ๑ ถึง ๗ เช่นให้ ๑ แสดงว่าบุตรมีการก้าวร้าวน้อย ให้ ๗ แสดงว่ามีการก้าวร้าวมาก ตัวอย่างเช่น "บุตรของฉันเป็นคน.....๑ ถึง ๗" "ฉันอยากได้บุตรของฉันเป็นคน.....๑ ถึง ๗" "เด็กอื่น ๆ เป็นคน.....๑ ถึง ๗" เป็นต้น ผลการวิจัยแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างทัศนคติของบิดามารดาเกี่ยวกับบุตรของตน บุตรในอุดมคติและเด็กอื่น ๆ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า ยิ่งบิดามารดาประมาณค่าบุตรปัญญาอ่อนแตกต่างจากบุตรในอุดมคติหรือเด็กอื่น ๆ มากขึ้นเท่าใด บิดามารดาก็ยิ่งจะไม่ยอมรับบุตรของตนมากขึ้นเท่านั้น

จากการศึกษาของ Cook^{๑๔} เกี่ยวกับทัศนคติของบิดามารดาของเด็กพิการ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๐ โดยใช้แบบสอบถาม PARI ตามทัศนคติ ๒ ประเภท คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็ก และทัศนคติเกี่ยวกับการละเลยทอดทิ้งเด็ก ตัวอย่างประชากร เป็นมารดาของเด็กพิการ ๕ ชนิด คือ เด็กคาบอด เด็กหูหนวก เด็กมองไกลยัด เด็กพิการทางสมอง และเด็กพิการทางร่างกายส่วนอื่น ๆ จำนวนมารดาทั้งสิ้น ๑๗๔ คน ผลการวิจัยแสดงว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างทัศนคติเกี่ยวกับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็กของมารดาที่มีบุตรพิการในลักษณะต่าง ๆ คือ มารดาของเด็กคาบอดมีทัศนคติให้ความระแวงระวังเกินไป มารดาของเด็กหูหนวกและมารดาของเด็กพิการทางร่างกายส่วนอื่น ๆ มีความพะเนาะพะนอนมากเกินไป ส่วนมารดาของเด็กมองไกลยัดและมารดาของเด็กพิการทางสมองนั้น มารดาวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็กและแสดงการละเลยทอด

^{๑๔} John J. Cook, "Dimensional Analysis of Child-Rearing Attitudes of Parents of Handicapped Children," American Journal of Mental Deficiency 68:3, 354-361, November, 1963,

หึ่งเด็กมากเมื่อแบ่งกลุ่มเด็กทั้งหมดออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความพิการมากและกลุ่มที่มีความพิการน้อย ปรากฏว่ามารดาของเด็กที่พิการน้อย จะรู้สึกไม่ยอมรับและละเอียดพิถีพิถัน มารดาที่มีบุตรพิการมากจะระแวงระวังบุตรเป็นพิเศษ จากการเปรียบเทียบทัศนคติของมารดากับระดับการศึกษาและอายุของมารดา พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างระดับการศึกษาของมารดากับการวางระเบียบควบคุมพฤติกรรมของเด็ก แคลอายุของมารดาไม่เป็นองค์ประกอบสำคัญกับทัศนคติของมารดา นอกจากนั้นไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและอายุของมารดากับความรู้สึกละเอียดพิถีพิถันบุตร

ในปี ค.ศ.๑๙๖๔ Appeal^{๑๔} ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบิดามารดาเด็กปัญญาอ่อน หลังจากได้รับการแนะนำเป็นกลุ่มแล้ว โดยใช้แบบสอบถามเรียกว่า TSCF (Thursten Sentence Completion Form) สองครั้ง คือ ครั้งแรกสอบถามก่อนการแนะนำ และครั้งที่สองหลังจากได้รับการแนะนำแล้ว ตัวอย่างประชากร คือ มารดาของเด็กปัญญาอ่อนจำนวน ๒๑ คน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม แต่ละกลุ่มพบกัน ๖๐ ครั้งภายในเวลา ๒ ปี ตัวอย่างของแบบสอบถามมีดังนี้ เช่น "ครั้งแรกเมื่อข้าพเจ้าทราบว่าบุตรของข้าพเจ้าเป็นปัญญาอ่อน ข้าพเจ้า....." "เมื่อข้าพเจ้าคิดถึงบุตรของข้าพเจ้า ข้าพเจ้า....." เป็นต้น การวิจัยพบว่า หลังจากได้รับการแนะนำร่วมกันแล้ว ทัศนคติของมารดาเปลี่ยนไปในทางดี และยอมรับความเป็นจริงมากขึ้น

สำหรับการศึกษาในประเทศไทย ฉนวน จุฑิกุล^{๑๕} นักสังคมสงเคราะห์แห่งโรงพยาบาลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย รายงานการรวบรวมทัศนคติของมารดาที่มีต่อบุตรปัญญา

^{๑๔} Melville J. Appeal, "Change in Attitudes of Parents of Retarded Children Effected Through Group Counseling," American Journal of Mental Deficiency 68:6, 807-812, May, 1964.

^{๑๕} ฉนวน จุฑิกุล "ทัศนคติของมารดาที่มีต่อบุตรปัญญาอ่อน" วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย ๑๐: ๒, ๒๖๖-๒๗๒, ตุลาคม ๒๕๐๔

อ่อนในปี พ.ศ.๒๕๐๘ จำนวนมารดาทั้งสิ้น ๑๒๔ คน วิถีชีวิตคือการสัมภาษณ์มารดาแต่ละคน
 เพียงครั้งเดียว และใช้การสังเกตท่าทีของมารดาประกอบการสัมภาษณ์ด้วย แบบสัมภาษณ์
 ศึกษามาจากแบบสอบถามทัศนคติของมารดาชื่อ TSCP รวบรวมทัศนคติได้ ๓ ชนิด
 ทัศนคติชนิดหนึ่งคือ ทัศนคติที่มารดาแสดงความรู้สึกและห่วงใยในอนาคตของลูก ๓๐ มี
 ความรู้สึกผิด (guilty) ร้อยละ ๒ รู้สึกรักและสงสารร้อยละ ๒๖ ที่มารดามีทัศนคติดัง
 นี้เนื่องจากมีความรู้สึกว่า เด็กปัญญาอ่อนช่วยตนเองไม่ได้ เขาก็กับคนในครอบครัวและสังคม
 ไม่ได้ เจ็บไข่มอย มารดาเขมงวดกวดขันบุตรมากไป สนใจบุตรน้อยไป คิดว่าบิดามารดา
 มีความผิดปกติทางกรรมพันธุ์ ในกรณีนี้ มารดาเกิดความกังวลใจ คิดหมกมุ่น จึงหาทางช่วย
 เหลือบุตรในทางต่าง ๆ เช่น การรักษาพยาบาล พาไปรักษาทั้งทางแพทย์และไสยศาสตร์
 วางแผนการ เรียนของบุตร หาสถานสงเคราะห์ การมีชีวิตครอบครัวของบุตร ตลอดจนการ
 ห่วงมันให้แก่บุตรปัญญาอ่อน ทัศนคติชนิดที่สอง คือ ทัศนคติที่ไม่ดี มารดา รู้สึกเกลียดบุตรปัญญา
 อ่อนของตนร้อยละ ๒๒ รู้สึกอับอายร้อยละ ๒ เนื่องจากมารดามีทัศนคติว่า เด็กปัญญาอ่อน
 เป็นเด็กประหลาด เลี้ยงไม่รู้จักโต เป็นภาระมากในการเลี้ยงดูอบรม การรักษาพยาบาล
 การให้การศึกษา เป็นอุปสรรคในการประกอบอาชีพ เป็นเด็กที่ไม่รู้จักสิทธิของตัวเอง ความ
 รู้สึกเช่นนี้ ก่อให้เกิดอารมณ์โกรธ ซึ่งเครียด ขุ่นมัว เคี้ยวเพียง หอคทั้งละเลยไม่เอาใจใส่
 ทัศนคติเช่นนี้อาจจะเกิดจากสาเหตุทางอารมณ์ เช่น ปัญหาค่าครอบครัว เศรษฐกิจ และการศึก
 ขาของบุตรคนอื่น ๆ ดังนั้นบุตรปัญญาอ่อนจึงเป็นภาระที่จะยอม ทัศนคติชนิดที่สาม คือ ทัศนคติ
 อื่น ๆ มารดาไม่ยืนยันร้าย ปอดยเลยตามเลย เชื่อเวรกรรม เชื่อว่าพันธุกรรมทางฝ่ายบิดา
 ไม่สมประกอบ และบางกรณีไม่ยอมรับว่าบุตรมีสภาพเป็นปัญญาอ่อน เชื่อว่าเมื่อเติบโตขึ้นสภาพ
 นี้จะหายไป มารดาอีกประเภทหนึ่ง คือมารดาที่มีความระแวงระวังบุตรมากเกินไป เนื่องจาก
 มีความรู้สึกว่า เป็นบุตรคนเดียว หรือเป็นบุตรที่ทำให้ฐานะครอบครัวดีขึ้น เป็นต้น